

Til Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL ENDRING I ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Vaktvesenet A/S er Norges største leverandør av vektore til utelivsbransjen, med ca 180 ansatte fordelt på avdelinger i Bergen, Stord, Kristiansand og Oslo. Vi har gjennom mer enn tolv års virksomhet bygget opp en bred kompetanse og benytter et bredt fagmiljø i forhold til å utvikle våre vakter til å jobbe voldsforebyggende. Våre synspunkter i dette svaret bygger både på erfaring og den forskningskompetanse vi drar veksler på i vårt arbeid.

Uttalelsen er primært knyttet til den foreslåtte endringen av maksimaltid for skjenking og vi anmoder så sterkt vi kan om at denne endringen utsettes til man har sett virkningene av skjerpelsene i Vaktvirksomhetsloven, som ble vedtatt i juni 2009 og iverksettes i 2010.

I grunnlovgivningen for den foreslåtte endringen (punkt 2.4) refereres det til internasjonal forskning som finner en sammenheng mellom endringer i skjenketider og voldsomfang, ved at økte skjenketider fører til mer vold og omvendt. Det fremgår imidlertid ikke av høringsnotatet at denne forskningen i all hovedsak har sett på effekter av svært omfattende endringer i maksimaltidene (typisk fra kl 05.30 til 23.00 eller omvendt). Dette innebærer at en *ikke kan* påberope seg at "en oppsummert internasjonal forskning" kan dokumentere noen kjent effekt av den foreslåtte endringen i maksimaltiden på en klokke time.

Fra norsk og internasjonal forskning vet vi imidlertid mye om sentrale kjennetrekke ved utelivsvolden. Denne forskningen samsvarer for øvrig også svært godt med Vaktvesenets erfaringer. Utelivsvolden skjer typisk på nattetid i helgene i tiden fra midnatt til en stund etter at skjenkestedene har stengt. Den typiske voldsutøver er mann mellom 16-25 år, og det samme er offeret hans. Begge er påvirket av alkohol eller andre rusmidler. Volden er vanligvis endepunktet på et samhandlingsforløp mellom de to der frustrasjon, opplevd provokasjon og tap av ære står sentralt. Det at volden ofte skjer i det offentlige rom tyder på at aggresjonen ofte kan forsterkes ved at noen er vitne til hendelsen. Det å tape ansikt er som kjent verst foran andre. Vi vet også at folkemengder kan bidra til å øke konfliktnivået eller til å utvanne den enkeltes ansvar for å gripe inn. Denne typen vold skjer som hovedregel ikke inne på seriøse skjenkesteder med god oversikt, godt vakthold og nok skjenkepersonell som både kan og følger lovverket. I stedet oppstår volden nettopp ute, i tilknytning til de såkalte fortetningssonene rundt skjenkestedene; ved taxiholdeplasser, matsteder, torg og andre byrom. Her møter den fredlige gjesten de som ble nektet å komme inn på grunn av beruselse eller alderskrav, de som ble bortvist, og de som bare henger i det offentlige rom på jakt etter spenning.

Den åpenbare knappheten på goder som oppstår når alle skjenkestedene stenger samtidig fungerer sammen med begrensede politiressurser som en åpenbar konfliktarena for unge menn mye innbilt ære å forsvare og lav frustrasjonstoleranse under ruspåvirkning. Det er ingenting i det forelagte lovforslaget som tyder på at fortetningsproblematikken løses ved å flytte maksimaltiden for skjenking fra klokken tre til kl to om natten. Derimot ville differensiert skjenkestopp hatt effekt. Det vil si at ikke alle utestedene stengte samtidig og at strømmen av folk ut på offentlig grunn ble spredt over et lengre tidsrom.

I dag foregår 15 % av det norske alkoholkonsumet på utestedene. Andelen vil synke dersom flere velger vekk den kontrollerte skjenkingen til fordel for nachspiel og private fester. Det vil være en sannsynlig effekt av at skjenketidene reduseres og prisene må økes. På private

fester er alkoholen billigere og lettere tilgjengelig. Det er også godt dokumentert at risikoen for voldtekt er større på nachspiel enn i tilknytning til utestene. Mørketallene også for annen vold på private fester må vi anta er store.

Kommunen og politiet har allerede i dag en rekke kontroll og sanksjonsmuligheter overfor skjenkestedene. Dette er imidlertid et område som ikke har vært prioritert av politiet i en rekke politidistrikt. Det har vi dokumentert overfor Politiet, Politidirektoratet og Justisdepartementet i forbindelse med at det nå utarbeides forskrifter til de nye endringene i Vaktvirksomhetsloven. Justisministeren lover i et brev til Vaktvesenet A/S at det vil bli en endring i politiets prioritering. BREVET ER VEDLAGT.

Det er grunn til å understreke at med økt prioritering av kontroller og sanksjoner fra Politiets side, og med innføring av strengere lovverk i løpet av 2010, har myndighetene et svært godt verktøy for å luke ut useriøse aktører og slå ned på ulovligheter på godkjente skjenkesteder. Vi vil gjerne presisere at vi i høringssvar til endringene av Vaktvirksomhetsloven i hovedsak støttet innskjerpelsene, men at vi både i høringen og ved flere anledninger senere har påpekt at dagens lovverk ikke praktiseres.

Per i dag er det et godt samarbeid mellom Politiet, vaktelskap og utesteder i flere politidistrikt. Det virker forebyggende på vold og ved rask varsling sikrer man at mange tilløp til voldsepisoder stanses i en tidlig fase. Etter at Bergen i høst reduserte skjenketiden med 30 minutter, førte det til en reduksjon i kundens behov for våre vakter med over 20 %. Det vil si at det ble 10 – 15 færre vakter på byen. Det tilsvarer omtrent det antallet folk politiet har operativt på byen en lørdagskveld. Det rammer det voldsforebyggende arbeidet i de mest hektiske og utsatte timene rett før og etter stengetid. Ved å redusere skjenketiden rammer man utestedenes inntekter. Dette kommer samtidig med at bransjen får økte utgifter som følge av strengere krav til vakthold.

Det er argumentert med at redusert skjenketid etter hvert vil balanseres ut ved at folk går tidligere ut. Det kan være riktig, men det kan også føre til flere ulovlige steder og uansett vil en slik forandring i folks atferdsmønster ta tid. Det rammer de store, seriøse aktørene hardest. Det er disse som er lokomotivene i det voldsforebyggende arbeidet. Det er de som har ressurser og mulighet til å finansiere nye og bedre systemer, delta med folk på samarbeidsmøter og lignende og sette standarder for god vertskap og godt vakthold. Nå får de to økonomisk sett negative endringer av rammevilkårene samtidig. Ønsker myndighetene en ryddig og samfunnsengasjert utelivsbransje, er det helt avgjørende med rammevilkår som gir grunnlag for at seriøse aktører kan drive forretningsmessige sunne virksomheter.

Vi anmoder på denne bakgrunn om at en avventer endringer i de maksimale skjenketidene til man ser resultatene av bedre vakthold på utestedene, flere kontroller og kraftigere sanksjoner mot vaktelskapene, og en mer effektiv og målrettet praktisering av alkoholloven fra kommunalt hold.

Bergen 17/12 2009

Helge Andreas Hoff
Styreleder

Øystein Jarland
Direktør